

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

TEST DIAGNOSTYCZNY

Symbol arkusza

MMKK-R0-**100**-2212

DATA: **14 grudnia 2022 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **35**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 13 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika językowego.

Lista lektur w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)

Proza

Budzisz Alojzy, *Dokôžë* (wybrane utwory lub fragmenty)
Ceynowa Florian, *Rozmòwa Kaszëbë z Pòlôchã* (fragmenty)
Derdowski Hieronim, *Ò panu Czôrlińszim, co do Pùcka pò sécë jachôł* (całość)
Drzeżdżon Jan, *Twarz Smętka* (fragmenty)
Janke Stanisław, *Łiskawica* (fragmenty)
Jażdżewski Bolesław, *Wspomnienia kaszubskiego Gbura*, cz. 3 (fragmenty)
Labuda Aleksander, *Gùczów Mack gôdô* (wybrane felietony)
Łajming Anna, *Czterolistna koniczyna* (wybrane opowiadania lub fragmenty); *Dzieciństwo, Młodość* (wybrane fragmenty)
Majkowski Aleksander, *Žëcé i przigòdë Remùsa* (całość)
Walkusz Jan, *Sztrądã słowa* (fragmenty)
Zbrzëca Jón (ps.), *W stolëcë chmùrników* (wybrane eseje lub ich fragmenty)

Poezja

Wybór wierszy następujących poetów:

Bieszk Stefan, Czaja Ida, Derdowski Hieronim, Drzeżdżon Jan, Heyke Leon, Janke Stanisław, Karnowski Jan, Labuda Aleksander, Majkowski Aleksander, Nagel Alojzy, Pepliński Antoni, Rompski Jan, Sędzicki Franciszek, Stachurski Jerzy, Szymańska Ugowska Bożena, Trepczyk Jan, Zbrzyca Jan (ps.)

Dramat

Wybrane dramaty w całości lub fragmentach Jana Karnowskiego oraz Jana Rompskiego Sychta Bernard, *Hanka sã żeni* (fragmenty) lub inny dramat we fragmentach.

Inne lektury obowiązkowe (zgodne z podstawą programową), do których również można się odwołać

Proza

Fikus Stefan, wybrane fragmenty prozy
Grass Günter, *Błaszany bębenek* (fragmenty)
Heyke León, *Dobrogòst i Miłosława* (fragmenty).

Wëbierzë jeden z pòstãpnëch tematów i napiszë wëprócowanié.

- Twòja prôca mùszi miec nòmni **350 słów**.
- Numer wëbrónégò tematu wpiszë w krótkã.
- Zapiszë wëprócowanié w wëznaczonym placu. Nie piszë na marginesach.

Temat 1. (0–35)

**Jak w lëteraturze je przedstówióny mòtiw przemijaniô? Zinterpretuj zagadnienié.
W rozwôzaniach òdwòlój sã do dokazów *Bez swiat* Éwë Warmòwsczi i *** [Nie krący sã kólkò przë piéckù] Bòżenë Ûgòwsczi.**

Éwa Warmòwskô

Bez swiat

Jesz tak niedôwno
za rączkã
na krótczych nózkach
przemiérszôł człowiek swój malinczi swiat.
Jak w ny tasce bez ùcha
szmaka zbòżowô kawa,
a swójsczi chléb z masłã
lepszi bël jak kùch.
Z pùpkã na klinie
zasłëchónô w snôżë bôjczy mëmë,
bezkłòpòtnô, bez jiwrów, smùtków i wòlnô jak ptôszk.
Mëslôł malinczi człowiek, że wiedno bãdze tak.
Dzeczynné lata dôwno minãlë
jaż w òkù krący sã łza...
I sã wëdówô jakbë to wczora
wãdrowôł człowiek
i pòznówôł swiat.

Éwa Warmòwskô, *Bez swiat*, [w:] *Dzeczynny malowóny swiat*, Bãckô Hëta 2015, s. 143.

Bòżena Ûgòwskô

***

Nie krący sã kólkò przë piéckù
Nie mòtô nìcht wełnë ùprzãdli
Tak samò równak skòczk spiéwô
I szëmiã òb jesëń ùwiãdlë

Lëstë pòd stopã czurpiãcã
W wiecznoscë stronã òtemklã
W wspòminkù leno nitka smùkónô
Mëmczënëã rãkã, co cenã

Strużką nawlókô sã na mòtk
Jak žécô lécka krótszô co dnia
Drěžącô jiwřã gòdzënë wieczórny
Czej zewsząd cénie sã schòdajã na

Òddzãkòwanié... na przëwitanié...
Na pùstã noc i dwiérzi zamknienié
Jesz pôřã kroków, lubny wspomink
I zblakłëch òczów na swiat wezdrzenié

Bë zaniesc w nich Bògù swójsczi òbròzk
A w niebie pòczëc sã jak w rodny zemi

Bòżena Ùgòwskò, [Nie krãcy sã kòlkò przë piéckù], [w:] *Òkrëszënë žécégò*, Gduńsk 2016, s. 10.

Temat 2. (0–35)

Jaczé znaczenié mò tradicjò w žëcym człowieka? Rozważë zagadnienié, òdwòliwajęcë sã do załączonégò tekstu i wëbrónégò dokazu z kaszëbsczi lëteraturë.

Aleksandra Majkòwskò

Tradicjò, roda i miłota w tomikù Odecknienié

10 czerwińca 2017 r. Przednò Radzëzna Kaszëbskò-Pòmòrsczégò Zrzeszeniò przëjimnãła ùchwòlënk nr 18/2017, jaczi ògłosył rok 2019 rokã Jana Trepczika. Z ti leżnosćë òdbëło sã wiele pòtkaniów, kònfereńcjów, wëstòwków namienionëch temù bëlnémù kòmpòzytorowi, pòece i aùtorowi dwatomówégò *Słownika polsko-kaszubskiego*. KPZ wëdało téż kalãdòrż, na jaczim pòjawiło sã zëwiszczë sparłãczoné z ùtwòrczima zainteresowaniami Mëstra Jana – „Tradicjò. Roda. Miłota”. Te trzë słowa pòdczorchiwajã wòżny dzél pòeticczich rozlubieniów Trepczika [...].

Tradicjò to wedle Słowarza Pòlsczégò Jãzëka PWN „całosc zwëków, normów, pòzdrzatków, zachòwaniów itd. włòscëwëch dlò jaczégòs spòlëznówégò karna, przëkazywónëch z pòkòleniò na pòkòlenié; téż: nieprzerwónosc tëch zwëków, normów, pòzdrzatków abò zachòwaniów”. Wspomniòną w ti definicji spòlëznową grëpã sã w tomikù *Odecknienié* Kaszëbi i to jich zwëczy, a téż zachòwania sã tuwò òpisywóné. Trepczik widzy równak swòjich domòków, jich historiã i teritorium na òsoblëwi òrt. Interpretëje niewielné (w czãdze, w jaczim pòwstòwałë òpisywóné liriczi) historicznë zdrzòdła tak, žebë pasowałë do jegò ùdbë, wedle jaczi Kaszëbi sã przednyma erbama kòlbòłtowëch Słowianów. Mómë tu do ùczinkù z wërazną mitologizacjã historii, mést w òpiarcym ò ksążkã méstra i szkólnégò Trepczika Aleksandra Majkòwsczégò *Historia Kaszubów*. Nòwikszą szlachòtã midzë ùdbama zamklëma we wspomniòny pùblikacji i w tomikù *Odecknienié* je trzimanié za jedno Kaszëbów i Weletów abò téż Wendów.

Wedle liricznégò subiektu pamiãc ò zwëkach, historii i dobëcach tegò dównégò kòlbòłtowégò lëdu je dlò Kaszëbów dzejnikã parłãczãcym z dównyma pòkòleniami i równoczasno midzë sobã [...].

Dzëlã tradicji je w tomikù *Odecknienié* ùwòżanié dlò ùròbkù pòprzednëch pòkòleniów kaszëbsczi dzejarzów i pisarzów. Tomòsz Kantzow, Szëmón Krofej, Michòł Mòstnik, León Heyka, Jón Karnowsczi, Jón Rómpsczi, Marión Mòkwa – to wòżny przedstòwcowie na turze

kaszëbsczi tradicji. Òsoblëwi môl mają tu: Floriôn Cenôwa i Aleksander Majkòwsczi. Pierszi z nich je symbolã dzyrskòscë i bùchë z kaszëbsczégò pòchòdzeniô. Cenôwa to pòstacjô, jakô mô òsoblëwi znaczeniã dlô zrzeszińców. [...]

Wòżnym dzelã tradicji je dlô lirycznégò subiektu symbol Grifa, jaczi pòjòwiô sã òsoblëwie w przełomaniowëch sztërkach dlô kaszëbsczégò lëdu, a jegò „òdecknienié” je pòkazywóné jakno cël dzejaniô wszëtczich swiãdnëch Kaszëbów. W tomikù pòjòwiają sã téz zwëczy zrzeszoné z òbrãdowim rokã i nôwòzniészima chrzescëjańszima swiãtama. Sã òne w *Odecknienim* sparłãczoné z kaszëbiznã, òdrodã tãtczëznë. Na przëmiôr òpisënk Gòdów we wiérzce *Na Gòdë* (s. 91–94) zaciniô sã tradicjowò òd danczi, dòrënków, kùglów, żëczbów i bicô zwònów na pasterkã, ale z redotã z narodzeniô Christusa wespółgraje zajiscenié ò kawel rodnégò jãzëka i Kaszëbsczégò Zrzeszeniô.

Jón Trepczik mô zesakralizowónã kaszëbskã tradicjã. Starã ò kaszëbiznã mô pòstawioné na jedny rówiznie z religijnymã òbrëszkama. Szlachòwné dzejania, òsoblëwé, mającé za cël zwikszenié pòczëcò wòrtnotë rodny zemi i jãzëka, sã czãsté w kaszëbsczi lëteraturze, pòjòwiają sã ju w *Rozmòwie Pòlòcha z Kaszëbã* i *Rozmòwie Kaszëbë z Pòlòchã* Floriana Cenôwë, w *Żëcym i przigòdach Remùsa* Aleksandra Majkòwsczégò, a w XXI w. sã znankòwné m.jin. dlô ùtwòrstwa Stanisława Janczi (òsoblëwie w tãczich wiérztach jak: *Aniòł plakòł* z tomika *Kòl kùńca wiekù*, *Swòjszczëzna* abò *Tak mie przëszło* z *Do biòlégò rena*).

Aleksandra Majkòwskò, *Tradicjô, roda i miłota w tomikù Odecknienié*, [w:] „Biuletin Radzëznë Kaszëbsczégò Jãzëka 2019”, s. 104–110.

WYPRACOWANIE

na temat nr

Miejsce dla egzaminatora
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Miejsce dla egzaminatora
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____

Tabele wypełnia egzaminator!

		<i>Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.</i>				
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	<i>Brak lektury obowiązkowej.</i>	<i>Nie dotyczy problemu.</i>	<i>Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.</i>

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	<i>Liczba błędów rzeczowych</i>	OGÓŁEM KLİK
		9	10	11	12	13	14	15	16			

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

3b	Spójność wypowiedzi	<i>Liczba błędów w spójności</i>	0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	------------------------	----------	----------

4a	Zakres i poprawność środków językowych	<i>Liczba błędów językowych</i>	0	1	2	3	4	5	6	7															
			3 H	3 G	3 F	2 H	2 G	2 F	1 H	1 G	3 E	2 F	1 G	3 D	2 E	1 F	3 C	2 D	1 E	3 B	2 C	1 D	3 A	2 B	1 C

4b	Poprawność ortograficzna	<i>Liczba błędów ortograficznych</i>	0	1	2

4c	Poprawność interpunkcyjna	<i>Liczba błędów interpunkcyjnych</i>	0	1	2

Łączna liczba punktów: .....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JEŹYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JEŹYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JEŹYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

